

arxiu del
centre excursionista
de terrassa

quarta època - gener/març 1975 - N.º 1

"El Huso". Impressionant monòlit de roca calcària de prop 40 m. d'alçada, de la Regió d'Echauri (Navarra).

Clixé: S. A. M.

SUMARI:

"Algunes notícies dignes de ser comentades".

"Un peix amb casa pròpia", per Eduard Vives i Noguera.

"El camí dels Monjos: De La Mola a Sant Cugat", per Jordi Cadevall i Vigués, Miquel Noguera i Batlle, Manuel Vives i Noguera.

"El descens de La Canya (Balandrau)", per Salvador Prat.

"La Pinyonada", per Josep Llenas i Pujol.

Crònica: Assemblea General Reglamentària de Socis. - Actes i conferències. - Altres notícies: VI Renovació de la flama de la Llengua Catalana. - Sopar de Junta. - Congrés de la Cultura Catalana.

"Avenc del Club" per Miquel Noguera i Batlle.

Secció d'Alta Muntanya: Assemblea Anual Reglamentària. - Reunió del G. A. M. E. a Echauri (Navarra). - XI Cursa d'Esquí de Muntanya del Vallès Núria-Puigmal-Núria.

Secció de Ciències Naturals.

Secció d'Investigacions Subterrànies: "Sobre els Cursets d'Iniciació a l'Espeleologia", per Salvador Vives i Jorba. - El nostre XIII Curset.

Secció d'Esquí: Grup de Fons. Campionats d'Espanya d'Esquí de Fons. , Campanya de Promoció per a donar a conèixer l'Esquí de fons.

Secció de Fotografia: Junta de la Secció per l'any 1975.

Biblioteca: Relació de llibres entrats. Comentaris.

Excursions realitzades.

Necrològica: Joan Ullés i Torras.

PORTADA:

L'Oberland de Berna és un terreny paradisiac per a l'esquí de primavera. Una vista del Finsteraarhorn a més de 4.200 m., des del Glacier del Oberaar (maig del 1974).

Clixé: Jaume Fabrès i Amorós.

arxíu
del

centre excursionista de terrassa

Aherit a la Federació Catalana de Muntanyisme
Federació Catalana o'Esquí
Institució Catalana d'Història Natural

QUARTA ÈPOCA — GENER/MARÇ 1975 — N.º 1

ALGUNES NOTÍCIES DIGNES DE SER COMENTADES

DE LA SECCIÓ D'ALTA MUNTANYA

Una novetat important per a la vida de la nostra entitat, s'esdevingué el passat mes de gener, quan es nomenà la nova junta de la Secció. Hi havia dos candidats que aspiraven a la presidència. Per consegüent es procedí a consultar a l'assemblea, quina era la seva voluntat. La votació nominal i mitjançant papereta, donà un resultat, que nosaltres no podem pas judicar, però sí que és plaent consignar que aquesta situació excepcional, no s'havia produït mai en el Centre. Aquest, creiem, que ha estat un signe ben positiu de l'interès demostrat per ambdós candidats i pels socis, en pro del que representa per a tots nosaltres el CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA, i confiem plenament que aquest interès és el que prevaleixerà sempre, per sobre de tot i en benefici de l'entitat que ens agrupa.

DE LA JUNTA DIRECTIVA

Per aquest any que hem encetat fa poc, la junta directiva de l'entitat, continuarà encomanada a la mateixa presidència i llevat d'alguns canvis

que reglamentàriament calia proveir, es mantindrà pràcticament igual i es comptarà amb un bon equip de col·laboradors. L'assemblea general de socis del Centre va creure que calia prosseguir per la mateixa ruta i va renovar la seva confiança a les persones que l'han dirigit fins ara.

DE LES NOSTRES PUBLICACIONS

Ja feia temps que llucàvem una forta empenta en diversos grups de consocis, disposats a treballar i aquest esperit de col·laboració, és el que hem intentat d'encarrilar, donant pas franc a les noves generacions de jovent.

I així quan el número anterior del nostre butlletí del quart trimestre del 1974, ens anava creixent a les mans, a mesura que ens arribaven els originals dels textos, fotografies i els dibuixos; la veritat sigui dita, ens alegràvem, però també teníem certa angúnia. La responsabilitat de la màxima correcció en la presentació del Butlletí, és una tasca ben entretinguda i que en algunes ocasions, fa que l'aparició d'un número, es retardi. Ara en aquest butlletí del primer trimestre de l'any, que teniu a les mans i que és el principi d'un nou volum, tenim la satisfacció de presentar diverses modificacions: format normalitzat, canvis en els tipus de lletra i de títols, etc. I el més interessant, és que sense dornar-nos-en compte ha quedat constituït un equip de redacció —finalment després de molt lluitar s'ha aconseguit— compost per tots els vocals de publicacions i propaganda de les seccions del Centre, equip que està obert a tots els suggeriments dels socis.

En resum doncs, intentarem tots junts, fer camí amb la millor il·lusió i voluntat i en pro de l'excursionisme terrassenc.

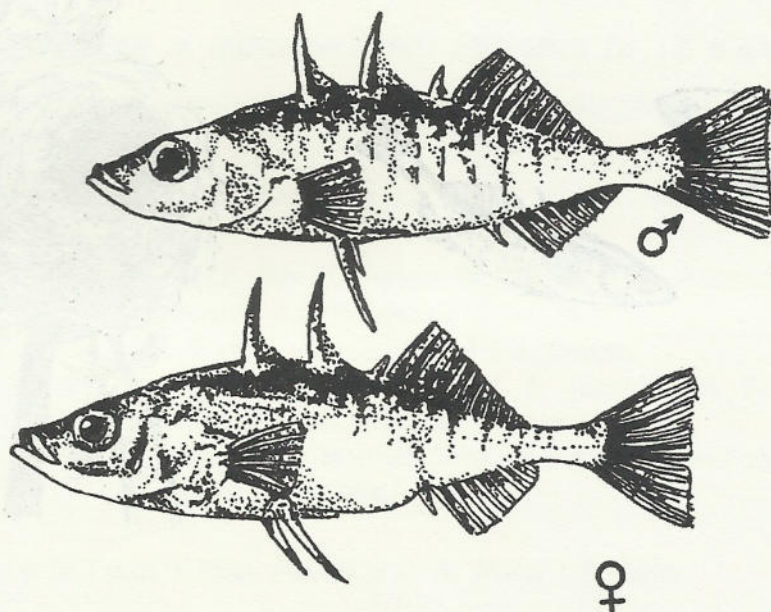
L'Excursionisme i especialment la seva darrera modalitat d'acampar al bosc o a la vora d'un riu, en plena muntanya o a la costa, és un esport ingenu que posseeix una tècnica complicada. L'excursionista i encara més l'home que amb uns pocs companys acampa a muntanya, lluny de poblat, sota la tenda, és un home que resta aïllat de totes les facilitats que donen la civilització i la vida social i que ha de refiar-se exclusivament de les pròpies forces i del seu propi enginy per a eixir-se de les dificultats que a cada moment se li presentaran. — J. Me Batista i Roca. (Recollida per Ag. Fabra).

UN PEIX AMB CASA PRÒPIA

Per Eduard VIVES i NOGUERA

Continuant amb l'estudi dels peixos de les nostres aigües continentals, avui parlarem una mica sobre un peix que fins fa poc podíem veure a la nostra comarca, vull dir quan encara els nostres rius i rieres no eren clavegueres.

Es tracta de l'**espinós** o també anomenat «peixet de sequiol», que Linneo descrigué l'any 1758 amb el nom de «**Gasterosteus aculeatus**». Els **Gasterosteus** són peixets petits (de 5 a 6 cm.), vius i bellugadissos, tenen part del cos cuirassat amb plaques òssees en les que s'implanten espines agudes, llargues i dentades que serveixen a l'animal per a defensar-se i atacar els seus enemics. Són animals valents i batalladors que sovint ataquen a peixos més grossos que ells. El color del cos varia segons l'edat, l'època de l'any i la maduresa sexual; generalment el dors és de tons variats, foscos, blaus, grisos o marrons, mentre que els costats són més o menys platejats a vegades amb taques irregulars; el ventre és blanc o blanquinós.

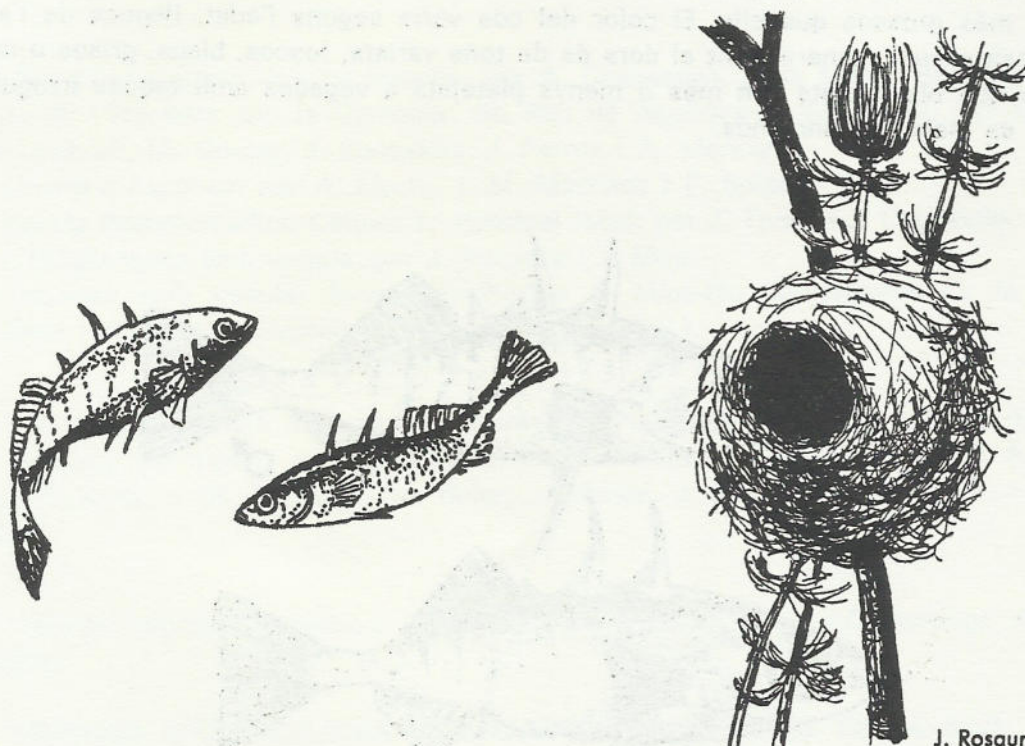
En l'època de zel tots els seus colors pugen de to, en el mascle gran part del ventre i costats es tornen de color vermell intens, i el blau de l'esquena augmenta d'intensitat.

Al bon temps viuen aïllats i resten al fons immòbils, fugint amb rapidesa extraordinària si es veuen amenaçats, en venir els frets es reuneixen en grups i es retiren a aigües més pregones.

En arribar la Primavera, els mascles s'empaiten entaulant baralles entre ells fins que aconsegueixen dominar un territori, llavors cada mascle tria un lloc amb una petita depressió a on acumula brins d'herba, fulles, detritus i altres materials semblants que

aglutina mitjançant una secreció mucosa del ronyó, fins aconseguir una bola del tamany d'una nou, construint així un niu en forma de barril obert els dos extrems de manera que el mascle a força d'apretar i fer pressions des de dins acaba per perfeccionar, la feina de construcció dura varis dies, posant en la seva tasca una cura extraordinària.

Un cop acabat el niu, surt el mascle a buscar una femella, quan en troba una predisposada a la posta, comença el festeig en el que es barregen les carícies amb els cops, doncs el mascle tan aviat amanyaga a la femella com l'apallissa sense compassió, fins que amb empentes i carícies aconsegueix portar-la fins al seu niu i fer-l'hi entrar. La femella posa els ous que són esfèrics, groguencs i petits, i així que el mascle ho veu la foragita i entrant dins el niu fecunda ràpidament la posta. Durant varis dies seguits el mascle surt a buscar altres femelles per tal de completar la niuada, si algun altre mascle li disputa la femella comença una forta baralla en la que moltes vegades un dels dos queda mig destripat per les afilades punxes ventrals del seu adversari.

Quan el mascle creu que té el niu ben ple, tapa un dels dos forats de la seva construcció i es queda vigilant davant de l'altre, arreglant els brins que cauen, i movent constantment les aletes per tal de renovar l'aigua que els amara, i d'afavorir l'oxigenació. Si passa algun altre peix o animal qualsevol, es llença a l'atac de l'intrús, amb totes les seves punxes desplegadas, i prompte el posa en fugida, retornant de seguida vora el niu fins que neixen els petits que té sota la seva vigilància mentre absorbeixen la vesícula vitel·lina, quan el niu s'enruna el mascle concentra els petits peixets a manera d'un petit ramat que va desplaçant per tal d'anar buscant aliment, quan algun perill amenaça les

cries el mascle obre la boca i tots els que poden s'aixopluguen al seu interior que es desplega i es fa més gros, un cop passat el perill el mascle escup les cries que de seguida es reuneixen sota la seva panxa vermella.

És curiós observar quan els petits es comencen a veure les orelles i intenten marxar d'excursió pel seu compte, l'abnegat pare es torna ximple intentant reunir les seves cries, però és inútil doncs ha arribat el moment i totes les cries es reuniran en grans bandades per tal de passar l'hivern.

Tots els **Gasterosteus** són peixos raptors, la seva voracitat és extraordinària, habiten les aigües corrents o estancades per tal d'ésser pures i amb densa vegetació, menjant tota mena de petits animals, principalment moluscs i crustacis, essent molt gormands dels joves **Gammarus**.

L'espècie és àrtica boreal, doncs viu a tot Europa, Àfrica del Nord, Sibèria, Islàndia i Nord Amèrica. Al nostre país es trobava molt abundós en els rius Mogent, Besós, Tordera, riera de Santa Coloma de Farnés, en el Rec Comtal i sèquies dels voltants de Blanes i Banyoles. Jo l'havia trobat molt abundant a la primavera, al començament del riu Besós, a les afores de Montmeló.

Però des de que s'han malmès quasi bé tots els nostres cursos d'aigua s'ha tornat molt rar i és difícil trobar-lo fora dels estanys i sèquies en que les aigües són més netes, esperem que no arribi a desaparèixer del tot i perdem així un element més de la nostra fauna, com ja tants n'hem perdut.

BIBLIOGRAFIA

- Lozano, L - 1935. «Los Peces Fluviales de España». Mem. Acad. Cien. Exact. Fís. Nat. Madrid, ser. ciencias. Tomo V.
- Maluquer, S. 1918. «L'Aquari d'Aigua dolça». Barcelona.
- Ros, A. 1966. «Fauna Ibérica». Vida Acuática, núm. 5.

Què és allò que ve pel camí! Semblen perdus? Sí calla, si és una mare amb els seus sis fills. En fi, el que es diu una llocada de perdus.

Això passava en el camí dels monjos, quan encara aquest camí, era camí dels monjos.

JOSEP LLENAS i PUJOL

Juny del 1960.

EL CAMÍ DELS MONJOS: DE LA MOLA A SANT CUGAT

Per Jordi CADEVALL i VIGUÉS
Miquel NOGUERA i BATLLE
Manuel VIVES i NOGUERA

En el butlletí n.º 123 corresponent al trimestre Juliol-Setembre de 1966, es publicà una interessant i detallada descripció d'aquest camí, obra del nostre consoci en Ramon Cabeza i Sabater. Consulteu, si us plau, aquell article si voleu seguir el camí. Nosaltres només hem volgut amb aquest senzill i potser poc documentat escrit, denunciar el seu estat actual molt diferent de l'època en què el Sr. Cabeza el descriví.

El dia 5 de gener de 1972 un grup d'amics pujàrem a La Mola per tal de fer aquest llegendari camí i per veure, de passada, si traspassava algun curs d'aigua. Havíem llegit que arribà un dia que els monjos que feien vida monàstica al cim de Sant Llorenç es cansaren d'aquelles difícils condicions i sollicitaren a Roma autorització per traslladar-se a un altre lloc menys aspre. El Sant Pare, que considerà molt atinades les demandes dels monjos, els ho concedí imposant-los-hi aquesta sola condició: en el trasllat no podien traspasar cap riu, ni torrent o riera.

Una altra llegenda conta que els monjos de La Mola demanaren al comte de Barcelona més terres per tal de fundar-hi un altre monestir. El comte, que no deuria poder negar la petició dels monjos però tampoc deuria voler que es moguessin de la muntanya, convençut de que no en marxarien, els donà permís per instal·lar-se en un lloc on hi poguessin arribar sense passar cap torrent o riera. S'explica que, avisat de que els monjos eren a la plana del Vallès, sortí i els trobà a Sant Cugat i d'allà no els deixà avançar. I a Sant Cugat construïren el seu monestir.

Independentment del fonament històric d'aquestes llegendes i d'altres que puguin saber-se, hem de convenir la realitat geogràfica que tenen, ja que, en efecte, el camí dels Monjos no traspassa ni un sol torrent. Per altra banda ens cal deixar ben clar que el primitiu monestir de Sant Cugat, obra visigòtica construïda en el segle IX, és bastant anterior al cenobi de La Mola, que és una obra del primitiu romànic català del segle XI.

En realitat aquest camí, i deixem ara la seva llegenda, és la línia divisòria entre les conques orogràfiques del Besòs i del Llobregat. (Hom assegura que aquest mateix camí ens portaria a Montjuïc o al Pirineu, al Puig de la Grava i la capçalera de l'estany Lanós que és el nus orogràfic de la Península Ibèrica amb el continent, o sia, que és el punt divisor de les aigües que van a l'Atlàntic, les que van al Mediterrani per França i les que hi van per Espanya.) És doncs un camí d'importància geogràfica. Per això, quan el butlletí corresponent al mes de gener de 1974 de la Unió Excursionista de Sabadell en publicava la seva descripció, veiérem que també algú a la veïna ciutat s'en preocupava.

Vàries vegades en aquests darrers anys hem refet aquest camí, però enguany ens n'hem emportat una forta decepció, deguda al seu lamentable estat. Del tros que va de La Mola a Matadepera no cal que en parlem ja que tots els excursionistes el coneixem prou bé: el camí es conserva bastant bé, encara que hi trobem els plàstics i papers que abunden per tota la muntanya. Sortint de Matadepera, del davant de la caserna de la

Guàrdia Civil, es va cap a Santa Magdalena de Puigbarral i s'ha de vorejar la finca, ja que està tancada (la primera vegada ja ho estava). A continuació es seguia per uns camps fins a trobar la carretera de Castellar passant per Can Petit. Però ara hom ha de passar per entre les roderes, quasi petrificades, d'excavadores i camions i per entre les boires de pols que aquests deixen. Així s'arriba a la carretera de Castellar del Vallès.

Passat Can Montllor cal traspasar una petita ciutat que allí ha sorgit (el primer any passàvem totalment a les afores de Terrassa) i després el camí, ara ja urbanitzat, s'anomena carrer Aneto (menys mal que l'Ajuntament l'hi ha donat un nom muntanyenc). Per un pont que hi ha prop d'allí es traspassa la via del tren i s'arriba al barri de Torresana on varem tenir la satisfacció de veure que allí se'n recordaven, doncs varem llegir aquest cartell: «M. R. Carpintería y ebanistería decorativas. Camino de los Monjes, 5 bis. Torresana».

Pel costat del Cementiri s'arriba a la carretera de Montcada. Es segueix pel costat de Can Torrella (hom diu que allí es trobaven els monjos de Sant Cugat i els de Sant Llorenç, doncs és la meitat del camí) i si abans es passava entre camps per anar a parar al cantó de darrera de Les Fonts de Terrassa, ara el camí està tallat per l'autopista Terrassa-Barcelona. Tenim entès que aquest camí, com molts d'altres, és protegit per la Diputació de Barcelona fins al punt que l'Ajuntament de Terrassa no ha pogut donar-li cap altre nom, com ja s'ha dit. Però, aquesta protecció oficial no deu ésser tan seriosa com diuen, ja que, us ho podem assegurar, quan l'autopista funcioni i estigui tancada, el camí quedarà completament tallat.

A continuació es passa per uns carrers del cantó de darrera de Les Fonts i s'arriba a un dipòsit d'aigua. Allí començava un camí que, sense tenir una gran bellesa, passava entre el bosc i era entretingut, però ara s'ha convertit en un polsós camí per on passen piles de camions, un empaita a l'altre, fent tanta polseguera que el bosc sembla tenyit. Es veu que desmunten un turó i que per algun lloc o altre s'ha de treure la terra. Quan es deixen els camions s'agafa un tros pelat, ja que es va cremar fa alguns anys. D'allí a la carretera que va de Rubí a Sabadell, passant per un tros de bosc que potser és (apart del de la muntanya), el més bonic del camí; ja no hi ha gaire.

Passada la carretera hom segueix per un camí que passa, ara entre bosc, ara entre camps, fins que s'albira Sant Cugat al fons. Encara es tarda una bona estona en arribar-hi passant per uns camins bastant pesats. S'ha d'arribar fins a la carretera de Gràcia a Manresa per tal de poder traspasar el tren que va de Sant Cugat a Sabadell. D'allí al Monestir és ben fàcil.

No hem volgut fer una descripció del camí, ja ho feren prou bé els companys de Sabadell, sinó fer saber a tots els excursionistes que s'acaba de perdre un camí, que, si bé no era un gran itinerari de muntanya, era una caminada entretinguda i a trossos bastant bonica, amb bona vista, per ser un camí carener, i que a més és un camí d'importància geogràfica: les aigües de la seva vessant dreta avancen cap a Terrassa i arriben al mar pel Llobregat, i les de la seva vessant esquerra hi entren per Sabadell i pel Besòs.

El motiu d'aquest escrit no és solament fer-vos saber la trista nova, és advertir-vos de que, si bé aquest camí ja ha estat tallat, i per tant perdut, encara en queden ben aprop nostre d'altres pels quals potser es pot fer quelcom. Potser el camí Ral, o el camí Moliner, o el camí Romeu a Montserrat, o... Aquests i tants d'altres degut a les carreteres, a les urbanitzacions o a l'afany destructor de l'home i qui sap a quantes causes més, poden acabar com el Camí dels Monjos. Ara encara hi som a temps, demà, qui ho sap?

Terrassa, Febrer de 1975.

EL DESCENS DE LA CANYA (BALANDRAU)

Per **Salvador PRAT**

El vespre, vam sopar tard. I prop del foc a terra, allargàrem la vetlla. Es pot dir que mentre la fruïrem, no pensàvem pas en l'excursió de l'endemà, i aquí, de fet, vam capgirar el torn de les hores, perquè al matí no hi havia qui es llevés.

El servei meteorològic havia previst un temps tirant a emboirat. A les 9, quan sortim de Serrat, sols es veu algun núvol escadusser. De moment fa bo.

Si bé es tracta en aquesta excursió de comprovar les possibilitats del descens amb esquís per la Serra de la Canya, en l'ascensió al Balandrau, malgrat aquest objectiu i portar els esquís a les espatlles, gaudim com a muntanyencs més que no ens sentim senzills esquiadors. Perquè en principi és allunyar-se, enfilarse sobre el poble, per entremig dels prats en els que just hi han esclatat les flors més primerenques —pixallits—, que en diuen la gent del país, i alguna que altra genciana.

Sense desviar camí, més amunt ens endinsem en el bosc. Hi queda encara algun que altre tou de neu. Els pins són corpulents i com a tribut a l'hivernada mentre uns han perdut alguna branca esqueixada amb el pes de la neu, altres pocs s'han abatut.

No hi ha monotonia en aquesta ascensió. El camí per entremig dels prats i dins del bosc, segueix a l'enfilarse de dret, sempre trepitjant neu, per l'espatlla de la muntanya. Sols és de doldre que el cel s'ha cobert de boira i ens amaga la visió de les muntanyes que ens envolten. El terreny de joc, del joc de l'esquí, el tenim a l'altre costat del torrent. No cal enllaminir-se ara. Tot arribarà. Per encetar-lo hem d'enfilarnos fins al cim del Balandrau on es troben la Serra de la Canya i l'esquena que seguim nosaltres.

Entre la gent de la plana fem córrer la dita de que a les muntanyes de Núria, quan hi ha boira, els pastors que coneixen cada pedra, s'hi perden. Això no ho he sentit a dir mai a la gent de Serrat, que són els afectats. El cas és que nosaltres, una vegada arribats al planell sobre el qual s'assenta el punt culminant del Balandrau, ens hem submergit en un mar de boira que ens treu tota visibilitat a pocs metres i amaga el cim a més de desdibuixar el relleu del terra. El sentit de l'orientació i el coneixement que teníem del terreny per altres ascensions anteriors, ens han guiat a les palpentes sense desviacions, al cim que hem identificat per la creu. Sentit de l'orientació que no fallarà tampoc a l'hora d'encetar el descens, per no anar a parar a Tragurà com molt bé podria escaure.

No veiem més que la neu que trepitgem. Estem recollits. En tot cas, amb un esforç d'imaginació podem creure que a sota nostre s'obren la fondalada de les gorges del Freser i la Vall de Coma de Vaca. I més enllà s'alcen els cims dels Torreneules, el Gra de Fajol i Bastiments, vers migdia el Taga i a ponent el Puigmal, que si a l'estiu són de bon veure, més ho serien ara coberts de neu, des d'aquest bon mirador.

És comprensible que a dalt, al no fer fred i amb la boira, la neu no sigui allò desitjable per pesada i humida, i si bé permet els viratges, perceptibles canvis desperten el temor d'una clavada o d'una morrada. Més ensota, fora del domini de la boira, una neu primavera, allisada, lleugera i seguida es guanya la nostra confiança i ens hi lliurem de ple.

És un baixar, és un descens, sense un sol pas obligat. Per donar arreu satisfacció a l'impuls de cada esquiador. Som quatre que marquem quatre traces en la neu, i ni que fóssim cent, serien cent les traces que es podrien obrir. Sols hem tingut en comú el punt de sortida i el d'arribada en el lloc precís per aprofitar el més possible el desnivell

del descens. Si hi afegim que dels quatre, dos portem esquís de muntanya i altres dos esquís de competició de fons i cada u de nosaltres esquem i gaudim el descens segons el saber en l'art d'esquiar, estarà potser tot dit de les delícies i definides les possibilitats com a terreny de joc de l'esquí de la Serra de la Canya, quin únic defecte amb els seus 700 metres de desnivell aproximat, és perquè queda curt.

Al peu del torrent, al límit superior del bosc, s'acaba el descens. El camí de tornada a Serrat, ja no té història, vivim del passat.

Per la situació geogràfica, pendents cara Nord, per la poca dificultat que presenta, per l'alçada, pel temps que s'hi esmerça —un matí escàs— és excursió d'esquí de primavera que amb any normalitzat de neu, sense l'abundor d'enguany, bé es pot fer a la primera quinzena de març. Pot ser una bona excursió més a afegir al repertori que un any darrera l'altre, repetim la gent del Centre. És un convit a tants esquiadors del Centre que practiquen l'esquí de muntanya.

28 d'abril del 1974.

LA PINYONADA

Per Josep LLENAS i PUJOL

Antany, quan anàvem d'excursió sempre es feien els comentaris de les pròximes sortides. Un jorn, però, hi hagué algú que insinuà que pel Novembre, després de Sant Martí que és quan «la pinya cau del pi» de fer una pinyonada col·lectiva. Això, es clar, parlo d'abans del 1936.

Doncs bé, un dels diumenges del mes de novembre de l'any 1932, es féu la pinyonada a la font del Saüc, en una d'aquelles feixes que hi ha abans de la font.

S'acordà sense cap discussió que els més joves i prims pugéssin als pins a collir les pinyes que hi eren abundants aleshores. Uns altres, més tard, les recollirien i portarien al lloc previst. Una altra colla es cuidaria de buscar llenya i fins els que, ja més pausats s'oferiren per esperar que les pinyes fossin escalibades per anar-les despinyant.

Férem un foc monstre, sense que tingués cap conseqüència i pinyes al foc. Aviat estigueren a punt i els que es cuidaven d'escalibar-les les treien al seu moment.

Érem molta colla, per tant «molta gent fa molta feina, encara que mengen molt» i havíem acordat dinar tard, però que la feina ja fos feta.

Teníem una veritable muntanya de pinyes, més tard, no tan grossa, de pinyons. El repartiment es féu després de dinar per mitjà d'una «taifa» rasa per cap. No us penseu, eh, en va tocar una bona bossa per a cada ú.

Tot transcorria amb la més perfecta cordialitat i disciplina i sense necessitat de cap de colla.

Doncs bé, fet aquest llarg pròleg i quan les pinyes escalibades es posaren a repartir, passà el fet bo de la diada: un amic previsor es posà a despinyar amb guants.

No em volgueu més de rialles i comentaris. N'hi hagueren per a tots els gustos i fou la nota alegre d'aquella jornada.

Ah! amics, però a la pinyonada de l'any següent, tothom portava guants.

Octubre del 1974.

CRONICA

ASSEMBLEA GENERAL REGLAMENTÀRIA DE SOCIS:

El dia 31 de gener, es celebrà la reunió general reglamentària, sota la presidència del Sr. en Joan Soler i Tramunt, acompanyat del secretari Sr. en Lluís Amat i Planchat i del tresorer Sr. en Ramon Batalla i de Castro.

El Sr. secretari llegí l'acta de la reunió anterior, que fou aprovada. Seguidament procedí a la lectura de la memòria d'activitats portades a terme en el transcurs de l'any passat. Els presidents de les diverses seccions de l'entitat: Alta Muntanya, Investigacions Subterrànies, Ciències Naturals, Esquí i Esquí de fons, Infantil i Curs d'Excursionisme, llegiren les activitats més significatives de llurs seccions.

Activitats que durant l'any s'han relacionat en aquest butlletí i de les que podem destacar: 22 sessions —conferències, cinema o projeccions de diapositives— en el nostre saló d'actes. 7 actes en col·laboració amb altres entitats terrassenques. Continuació del Curs de llengua catalana. Participació i organització de Marxes excursionistes de regularitat per muntanya; organització dels actes de la cinquena renovació de la flama de la llengua catalana; curs d'excursionisme per a escolars; diada de germanor; saló de fotografia; campament d'alta muntanya a la Vall de Benasc; organització del concurs social de diapositives; organització de l'assemblea de la Federació Catalana de Muntanyisme a la nostra ciutat; organització de la tradicional marxa nocturna a Montserrat; organització de la Missa del Gall a La Mola de Sant Llorenç del Munt; homenatge al Dr. en Francesc Español i Coll, nomenant-lo soci honorari de la S.I.S. Durant l'any s'aconseguien diverses primeres absolutes d'escalada i d'espeleologia. Es donà compte del moviment de llibres entrats a la nostra Biblioteca, detall de les publicacions de l'entitat i situació de socis.

Seguidament el Sr. Batalla, donà compte de la situació econòmica, moviment de cabals i pressupost per al nou exercici. Gestió que fou aprovada. En l'apartat de renovació de la presidència i de la junta directiva, el Sr. Soler digué que havia transcorregut el període de dos anys, pel qual havia estat nomenat per l'assemblea de l'any 1973 i que per consegüent deixava el càrrec a disposició de l'assemblea de socis. En aquest moment el Sr. Narcís Bacardit, membre de la Junta Directiva i portaveu del seu sentir i de l'assemblea, pregà al Sr. Joan Soler que prorrogués per dos anys més la seva gestió al front de la presidència del Centre. El Sr. Soler acceptà i donà compte tot seguit dels components de la Junta Directiva, que regirà l'entitat en aquest exercici del 1975:

President	Sr. Joan Soler
Vice-President	Sr. Maties Masip
Secretari	Sr. Lluís Planchat
Sub-Secretari	Sr. Pere Torrella
Tresorer	Sr. Ramon Batalla
Comptador	Sr. Antoni Vicente
Propaganda	Sr. Ramon Pitarch
Publicacions	Sr. Francesc Palet
Bibliotecari	Sr. Mateu Fusalba
Vocal S.A.M.	Sr. Jaume Brugueras
Vocal S.I.S.	Sr. Salvador Vives
Vocal S.C.N.	Sr. Antoni Serra

Vocals Curs d'excursionisme	Srs. Pere Borrat i Favià Flores
Vocal Conservació local	Sr. Jordi Serra
Vocal Marxes Regularitat	Sr. Antoni Garriga
Vocal d'Esquí	Sr. Narcís Bacardit
Vocal Fotografia	Sr. Josep Mies
Vocal Secció Infantil	Sr. Joan Grau
Vocals	Srs. Pau Julià, Àngel Casanovas, Manuel Planchat i Villacampa, Manuel Campos, Josep Maria Soler i Isidre Vives

El Sr. Soler féu un petit comentari de la seva tasca en aquests dos anys —en algun moment encertada i en d'altres segurament no tant— però que la confiança que li acabava de demostrar l'assemblea de socis, l'esperonava a dedicar tot el seu esforç en aquest nou període, per aconseguir el millor relleu i bon nom pel Centre. Donà les gràcies a tots els col·laboradors i socis. A continuació exposà el programa pel present curs, com l'organització normal de cursets, sortides, marxes, conferències, diada de germanor, saló de fotografia, campaments, etc. i com a acte extraordinari, l'organització de la 39 Marxa Excursionista de Regularitat de Catalunya, per encàrrec de la Federació Catalana de Muntanyisme i pel proper 25 de maig; acte en el qual els consocis Srs. Maties Masip i Antoni Garriga i les comissions de treball nomenades vénen treballant ja de fa molts mesos i demanà el màxim de col·laboració i ajuda de tots els socis, per tal de poder sortir airoso de l'encàrrec. I després dels precs i preguntes, que foren contestades per la presidència les formulades pels socis, es donà per finalitzada l'assemblea reglamentària de la nostra entitat.

ACTES I CONFERÈNCIES:

— 24 gener: Conferència a càrrec del Dr. n'Artur Sarró i Martín acompanyada de pel·lícules sonores de 16 mm. i en color, sobre el tema «VIATGE AL DESERT DEL KALAGHARI» —República Bostwana—; Sudàfrica Occidental.

El Dr. Sarró, ben conegut de nosaltres per les seves anteriors conferències, és un afamat ornitòleg i membre del Consell Superior d'Investigacions Científiques, de Barcelona. Ens contà els detalls del seu viatge a Botswana i Namíbia, del mes de maig del 1974. Ens mostrà la varietat del paisatge des de la costa atlàntica que és on està situat el desert de Namib, amb els seus camps de dunes, superiors als del Sahara, fins a les maresmes del riu Okavango. Allí forma un delta interior que es perd entre les sorres del Kalaghari. Les imatges cinematogràfiques ens mostraren la bellesa de la fauna d'aquella regió, molt ben captades per la depurada tècnica del Dr. Sarró. Mereix especial menció la raça dels «bosquimans» segurament els últims homes que viuen encara en el període neolític.

14 febrer: El Rvnd. pare Joan Baptista Bertran i Duran, S. J. ens oferí una visió de «LES BELLESES D'ART D'ITALIA» —Recorregut pel llac de Garda—.

El poeta pare Bertran, ben conegut a la nostra ciutat per la seva directa intervenció a la festa poètica terrassenca anyal, és un eminent italianista. En la seva joventut visqué molts anys seguits a Itàlia, on per motius professionals retorna encara ara, ben sovint. Aquesta proximitat fa que estigui familiaritzat amb la gent, la geografia i els prodigis d'art de la noble Itàlia.

Enamorat del país mediterrani, sabé transmetre el pare Bertran, a tot l'auditori, les seves bel·leses. La conferència girava a l'entorn del llac de Garda i recorregué el pare

Bertran els seus aspectes històrics, geogràfics i especialment els artístics d'un llac que ha estat des de l'època clàssica un lloc de confluència i admiració d'artistes i literats: Virgili, Dante i d'Annunzio, entre d'altres. Les seves paraules anaven acompanyades de diverses diapositives fotogràfiques en color. Els assistents contagiats de l'entusiasme del pare Bertran, el despediren ben efusivament.

— 21 febrer: OPERACIÓ KIRENYA 74

Projecció fotogràfica i comentaris, que ens presentaren en el nostre saló d'actes, els membres de la U.E.C. de l'equip que sota el nom de Kirenya 74, recorregué la teulada d'Àfrica.

Els objectius d'aquesta operació foren, primer, les grans geleres Sud-occidentals del gegantí Kilimanjaro, el cim més alt de tot el continent africà, per a continuar més tard amb l'ascensió a la paret Oest del Mawenzi, gairebé dintre del mateix massís. Posteriorment i com a segona fase es traslladaren cap el peu del Mont Kenya, on ascendiren als cims d'aquest bell i espectacular massís, per diferents arestes i parets, moltes d'elles primeres nacionals, a l'igual que les ascensions al massís del Kilimanjaro, per a acabar retornant cap a Barcelona.

Cal remarcar també que a part de les diapositives d'interès alpinístic, ens deleitaren amb les del viatge, comentant molt encertadament, anècdotes i temes tan importants com són: l'aspecte humà, geogràfic, biològic o botànic d'un continent tan extens i variat com és Àfrica.

— 26 febrer: A la Sala Regina va tenir lloc, en un acte organitzat pel Centre, la projecció de diapositives sobre l'expedició ANNAPURNA, primer 8.000. Els seus directors, En Josep-Manuel Anglada i En Jordi Pons varen explicar-nos el perquè de l'expedició, les principals característiques i les més grans dificultats. Després, i durant 90 minuts, vam poder viure, mitjançant les diapositives i les explicacions que les acompanyaven, els principals moments de l'expedició des de l'arribada al Nepal fins a la coronació del cim, passant per l'organització, el transport, les dificultats amb els portadors, les inclemències del temps, l'establiment dels campaments, la religiositat de poble nepalí, les parets cobertes de glaç i aquell grandios paisatge que tantes vegades ens ha corprès.

Ens cal senyalar que aquest equip de muntanyencs catalans va assolir el cim de l'Annapurna Est de 8.026 metres per primera vegada en la història de l'alpinisme, ja que era un cim verge, i ho varen fer sense la publicitat ni la professionalitat que tantes vegades, desgraciadament, hem vist ben a prop nostre.

El públic, molt nombrós, que emplenava tota la sala, en sortí molt satisfet i al final premià a aquests mestres de l'escalada i el muntanyisme amb càlids aplaudiments.

— 28 febrer: Taula rodona (que no va poder ser tal) on es va tractar el tema de l'«ESCOLA CATALANA».

- Oriol Casassas com a científic entès en psicosociologia infantil.
- Marta Mata com a especialista en preparació de mestres, i
- Josep Maria Pallach com a teòric de l'educació.

Els motius que ens van moure a celebrar aquest tipus d'acte van ser els del 6è. Aniversari de la Renovació de la Flama de llengua catalana i l'interès en demostrar la nostra adhesió a qualsevol manifestació en favor de la cultura catalana.

Al llarg de les ponències es van tractar punts tant interessants com conflictius, com són els de que:

- Avui educar ha de ser sociabilitzar i no pas competitzar o elititzar com havia semblat fins ara.
- Que els programes més educatius han de ser, en el fons, programes polítics i estar relacionats al màxim amb el món material que envolta al nen.
- Que l'educació ha d'estar en funció de l'educació i propagació d'informacions i no només de l'evasió i la violència.
- Que avui l'educació ha de tenir uns objectius ben clars per tal de poder anar donant passos per assolir-los.
- Que l'educació no s'ha d'identificar forçosament amb escola.
- Que l'edat d'escolarització s'ha d'ampliar començant gairebé des del néixer i acabant com a mínim als 16 anys, sense oblidar-ne la seva gratuïtat i obligatorietat.
- Que l'escola hauria d'evitar al màxim aquest tipus de selectivitat que és l'econòmica.
- Que l'escola, més que ensenyar continguts, hauria d'ensenyar tècniques per aprendre aquests continguts.
- Que l'escola s'hauria de lligar amb el treball productiu tan aviat com fos possible, per no caure en una pura teorització, per no crear conflictes a l'entrada del jove al món del treball, per assolir aquest estat ideal d'educació permanent i per a tothom.
- Que també s'ha de potenciar l'educació física.
- Que també és important donar en l'educació una visió artística.
- Que s'ha de caminar cap a la formació d'un home capaç de crítica i comprensió del món en el que viu.
- Que cal tenir clar que educar ha de ser responsabilitzar en l'exercici d'uns drets i deures i permetent-ne aquest exercici a tots els homes.

Les ponències es van acabar amb tota una sèrie de grans interrogants plantejats, però amb l'ànim de potenciar al màxim la nostra educació, a la nostra manera i en el nostre poble.

El Sr. en Josep Sucarrats, professor i director d'un col·legi acadèmia de la nostra ciutat, havia d'actuar de moderador de la taula rodona, però es limità a fer de presentador dels nostres convidats. I en el capítol de regraciaments, caldrà afegir-hi les entitats locals: Amics de les Nacions Unides, Òmnium Cultural i la Institució Cultural del C.I.C. que col·laboraren en aquest acte.

També volem fer especial menció d'un equip de jovent del Centre, ben preocupat per aquest tema de l'escola, que ha treballat de ferm per tal de poder oferir aquest acte i que obtingués el màxim de relleu. Creiem que la prova del seu encert, es demostrà amb la massiva assistència de públic, socis i simpatitzants que emplenaven el nostre saló d'actes.

— 10 març: El nostre consoci Dr. Josep Maria Arias, ens oferí una projecció de diapositives comentades en el Cinema Catalunya, sobre les seves inèdites experiències d'excursionista en el continent africà, en una amena conferència que titulà «CAP AL GRAN SUD SAHARIÀ».

El Dr. Arias va realitzar un intelligent muntatge de les diapositives que obtingué en dos viatges ben diferenciats en el temps, però que tenien com a denominador comú el gran desert del Sahara. Evidenciant una aguda visió de les situacions, paisatges i fets diversos, el Dr. Arias ens anà presentant les moltes i insospitades facetes que té el desert, unes vegades eren les roques recremades pel sol, o bé erosionades formant estranyes formes i figures; d'altres vèiem profunds encinglerats o inacabables extensions sorrenques, sense faltar-hi signes evidents de desenvolupament de primitives civilitzacions en llocs on avui la vida no fora pas possible. Aquestes van ésser algunes de les coses que poguérem veure en aquesta projecció, sense faltar-hi el comentari anecdòtic, irònic o la situació sorpresa.

El Dr. Arias palesà una vegada més la seva facilitat en captar els detalls, i la seva personal manera de fer els comentaris, fruit d'un estudi a fons del tema que tractava.

ALTRES NOTÍCIES:

VI RENOVACIÓ DE LA FLAMA DE LA LLENGUA CATALANA

Diumenge 23 de febrer d'enguany, tingué lloc a Montserrat l'acte de la «VI RENOVACIÓ DE LA FLAMA DE LA LLENGUA CATALANA».

Aquesta és una festa anyal que vol simbolitzar l'homenatge de l'excursionisme català a la nostra parla. L'any passat va ésser la nostra entitat la que va cuidar de l'organització d'aquests actes, i la que va voler donar-hi una nova dimensió que englobés majoritàriament a tot l'àmbit geogràfic dels països catalans.

L'intent era molt ambiciós i difícil, el primer pas, però el vam donar, i el canvi d'orientació va quedar marcat. Enguany cuidà d'aquesta organització la Secció Excursionista del Centre de Lectura de Reus. Deixant a part un extens programa d'actes culturals a la ciutat de Reus, direm que a Montserrat s'hi reuniren varis milers de persones de les comarques tarragonines, i d'altres indrets que participaren en els actes religiosos, d'ofrena al Pare Abat, renovació de la Flama, Acte Acadèmic que presidí el Dr. Pont i Gol i el pare Cassià Just, ballada de sardanes, concert coral, etc.

Creiem que valdria la pena continuar la promoció d'aquests actes a tots els indrets dels països catalans. La Federació Catalana podria suggerir que cada entitat excursionista organitzés un acte adient a aquesta festa a la seva localitat respectiva, independentment dels de Montserrat. Si això s'arribés a aconseguir, la finalitat original d'aquesta festa —homenatge a la Llengua— hauria trobat la seva raó de ser.

— SOPAR DE JUNTA: El passat dia 13 de març, els components de les Junes entrant i sortint de la nostra entitat, es reuniren en un sopar de germanor a Sant Feliu del Racó.

— CONGRÉS DE LA CULTURA CATALANA: Per acord de la Junta Directiva de l'entitat, s'ha dirigit un escrit d'ahesió a l'Illustre Col·legi d'Advocats de Barcelona, promotor del Congrés de la Cultura Catalana.

AVENC DEL CLUB

Per Miquel NOGUERA i BATLLE

Aquest és un avenc molt conegut pels excursionistes que freqüentem la muntanya de Sant Llorenç del Munt, degut a la seva profunditat i proximitat al camí de C. Pobla; però a la vegada molt poc estudiada la seva complexitat. A causa d'això i d'un dubte en la seva profunditat ens decidírem a topografiar-lo en tot el possible i a fer-ne un petit escrit.

HISTÒRIA

L'avenc va ser trobat en novembre de l'any 1906, per en Josep M.ª Cuadras en veure que el seu gos gratava en un cau, que va resultar ser l'avenc; doncs després d'aixecar una pedra que el tapava va sorgir una petita boca. Així ho ressenya en Josep Coromines i Roca en el llibre SOTA TERRA quan parla de la 1.ª exploració feta a l'avenc per ell i el seu company en Josep M.^a Cò de Triola, membres del Club Muntanyenc, el dia 11 de desembre de l'any següent a la seva descoberta.

La primera visita realitzada per membres del nostre Centre a l'avenc del Club, va ser els dies 4 i 5 de juny de l'any 1911, que en fer un recorregut per vèries cavitats de Sant Llorenç del Munt es veié l'avenc.

Cal remarcar l'exploració realitzada el 12 de novembre de 1922, també per membres del C.E.T., que, dirigida per en Josep Alavedra i en companyia d'en Santiago Novellas i Bofill, recollector del Departament de Zoologia del Museu de Ciències Naturals, es va portar a terme una recollida d'animals cavernícoles de les coves i avencs de Sant Llorenç del Munt, tasca que es realitzà sota la direcció del Dr. Zariquey. El dia de Tots Sants es posaren paranyes, que es tragueren el diumenge següent trobant abundant caça d'insectes. Altres cavitats explorades amb el mateix fi van ser els avencs de Can Pobla i Daví i les coves del Manel, del Frare i de les Animes.

Finalment el 23 de febrer de 1964 es descobrí, per un equip del G.E. T.I.M., grup espeleològic de Sabadell, la continuació de l'avenc forçant el pas estret anomenat **Laminador**. L'equip estava format per: Armengou, Zoróa, Martí, Ribero, Otero, González, Fabà, Beltran, Latre, Puigmartí i Vilamajó.

LOCALITZACIÓ

Tot i que és molt conegut en farà una curta localització: Es troba en les dites feixes de Can Pobla; al costat dret del camí que va de Can Robert a Can Pobla, a pocs metres abans d'arribar a la bifurcació d'aquest camí en dos, el de sobre i el que passa per sota de Can Pobla.

Les seves coordenades són:

X = 2° 0' 43" 50

Y = 41° 30' 5" 40

Z = 790 m.

DESCRIPCIÓ

La boca, de petites dimensions, es troba a sota mateix del citat camí; a 9 m. d'ella hi ha un replà amb fort pendent cap a un extrem on es troba un forat per on es continua baixant fins als —47 m.; passant als —40 m. per un segon replà. Al fons d'aquest primer pou en un dels costats es troba una obertura per passar i baixar a una petita galeria on, també en un dels costats, hi ha el **Laminador** que comunica amb el segon pou.

El **Laminador** és un pas bastant estret que primer és horitzontal i comunica amb una diaclassa vertical on als pocs metres avall s'eixampla i es va a sortir al segon pou. Al fons d'aquest pou, d'uns 30 m., amb petits replans als —62, —70, i 76 m. s'arriba als —81 m. on seguint per una galeria paral·lela a la direcció de la diaclassa del pou, i de fort pendent, fins a trobar un petit pou de 5 m. s'aconsegueix la màxima profunditat de l'avenc: —90 m.

Una segona part de l'avenc és la que hom anomena **el pèndol**, doncs per arribar-hi cal fer un petit pèndol. Es troba als —30 m. aproximadament de la boca; tot baixant el primer pou quan aquest s'eixampla. Una vegada fet el pèndol ens trobem en un replà, bastant gran, on en un dels costats podem observar uns grans processos litogènics, aquí la diaclassa segueix endintre, i després de passar un pas baix, o superar-ho per sobre ens trobem un curt pou de 5 m., després en segueixen tres més, dels quals tots excepte l'últim es poden baixar a **ramonage**, doncs aquest darrer és una mica més ample, encara que per un dels extrems, vers el final de la diaclassa s'hi pot baixar, perfectament. Al fons s'aconsegueixen els —50 m., és a dir aproximadament la mateixa profunditat que la planta del primer pou. Una vegada dalt d'aquests tres pous, abans de passar el pas baix, es pot continuar pujant amunt, també a **ramonage**, fins a arribar a una petita sala bellament adornada per processos litogènics, actualment, però, en descomposició. Per aquí es pot arribar a la profunditat —15 m. és a dir 35 m. per sobre el fons del **pèndol**.

BIOLOGIA

Les mostres de fauna que es troben actualment en el laboratori de bioespeleologia de la S.I.S. són les següents:

— Insectes:

Coleoptera: **Speophilus kiessenwetteri**. Dieck.

3-3-1974. (M. Noguera); 30-12-1973. (J. Rosaura).

Armidia umicolor. Larva en 3er estadi.

17-12-1972. (M. Ariza).

— Crustacis:

Isopoda: **Spelaeonetes occidentalis**. Vandel

8-12-1972. (J. Germain); 30-12-1973. (J. Rosaura).

avenc del club

sant llorenç del munt -la mola- (matadepera)

Topografia: M.Noguera; M.Dominguez

M.Ariza; A.Hilla

-sis- 1974

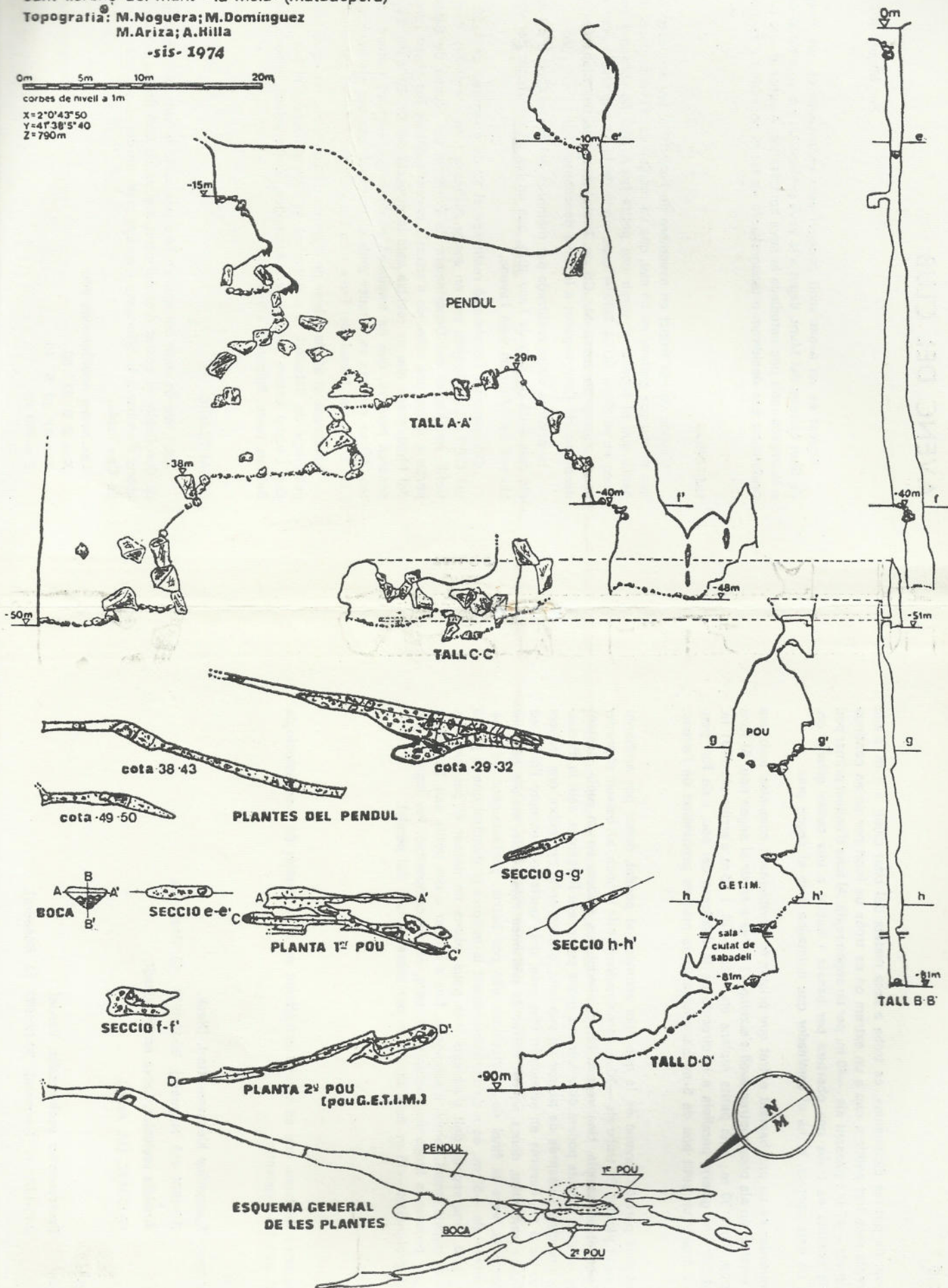
0m 5m 10m 20m

corbes de nivell a 1m

X=2°0'43"50

Y=41°38'5"40

Z=790m

— Aràcnids:

Varis Araneids.

Aquestes mostres han estat determinades per membres del laboratori de bioespeologia de la S.I.S.

ALTRES DADES

Per a la seva exploració es necessiten dos electrons de 20 m. i un de 10 m. amb la corresponent corda d'assegurança de 60 m. per al primer pou. Per al segon pou, instal·lant abans de passar el **Laminador**, es necessiten dos electrons de 20 m. i una corda de 40 m.

En l'aspecte geològic, és una cavitat excavada en els típics conglomerats eocènics de Sant Llorenç del Munt, de l'Era Terciària, del tipus megaclàssic compost. Cal destacar que en el seu interior es poden observar, per exemple en el segon pou, alguns estrats de margues o arenisques quasi horitzontals, els quals han estat destacats a la topografia. L'avenc en la part del pèndol presenta grans processos litogènics encara que, en l'actualitat, en estat fòssil, i algunes zones presenten una forta descomposició. Els processos clàstics també han estat bastant importants en tot l'avenc, principalment en el pèndol i la primera planta.

L'avenc presenta dues diaclases principals amb direccions ben definides, una, la del pèndol amb una direcció aproximadament de W.40°S.-E40°N. aquesta sembla ser la mateixa que es pot seguir per la primera planta, i és la que comunica amb l'exterior, una particularitat seva és la gran altura que es pot aconseguir, tant pel pèndol com per la primera planta. L'altra és la del segon pou, amb una direcció aproximadament de W.10°S.-E.10°N., molt més petita que l'anterior i que sembla unir-se a ella per varis punts de la primera planta, un dels llocs d'intersecció és el **Laminador**.

BIBLIOGRAFIA

- «Sota Terra». Club Muntanyenc 1909. Barcelona.
- Espeleòleg n.º 7. desembre 1968. G.E.T.I.M. Barcelona.
- «Guia Monogràfica de Sant Llorenç del Munt». C.E.T. 1935. Terrassa.
- S.I.S. 1 novembre 1970.

secció d'alta muntanya

ASSEMBLEA ANUAL REGLAMENTÀRIA

El dia 29 de gener, en el saló d'actes del nostre estatge social, es celebrà l'Assemblea anual ordinària reglamentària de la S.A.M. segons l'ordre del dia publicat juntament amb la convocatòria en la circular mensual del C.E.T.

El President de la Secció senyor Àngel Casanovas obrí l'acte donant la benvinguda a tothom i anunciant el primer punt de l'ordre del dia, que era «lectura i aprovació de l'acta de l'Assemblea anterior».

El senyor Artur Moncal, Secretari de la Secció llegí l'esmentada acta, alguns punts de la qual, degut a la gran extensió i amb ganes de guanyar temps, foren resumits, previ haver obtingut, dels mateixos el consentiment de la pròpia Assemblea per a fer-ho d'aquesta manera. L'acta de l'Assemblea ordinària celebrada el 23 de gener de 1974 va ésser aprovada per unanimitat de tots els presents.

A continuació, el President donà la paraula novament al Secretari per tal de que llegís el resum d'activitats, tant les oficials de la Secció, com les realitzades per llurs membres.

Seguint l'ordre del dia i passant al tercer punt el Tresorer de la Secció senyor Manuel Tomàs prengué la paraula per tal d'exposar a l'Assemblea l'estat i moviment de la Caixa, donant lectura d'una memòria d'entrades i sortides que es complementà amb una informació referent a la concessió de préstams per a l'adquisició de material personal de muntanya. També fou aprovat.

Obrint el següent apartat de l'ordre del dia, el senyor Casanovas explicà a l'Assemblea com enguany s'esqueia el venciment del seu càrrec de President que havia rebut de l'Assemblea de dos anys anteriors, i que per tant, calia nomenar nou President. S'havia convocat la presentació de candidatures per a aquest càrrec. D'acord amb les normes fixades pel C.E.T. i dins els termini reglamentari s'havia rebut la presentada pel consoci Jaume Brugueras i la presentada pel consoci Manuel Gasca. Calia, per tant que l'Assemblea manifestés quina era la seva voluntat per mitjà d'una votació.

Donant-se aquest cas, la Presidència demanà al senyor Ramon Batalla que en nom i representació del Centre intervingués en la realització de l'acte electoral. Aquest anuncià que s'havien rebut dues candidatures dintre el termini fixat, llegint els noms de les persones que integrarien les respectives Junes de cada candidat, cada un dels quals, per separat, tingueren ocasió d'exposar a l'Assemblea un resum esquemàtic de llurs respectius programes d'actuació que reflexaven la línia d'actuació de cadascun d'ells.

Acabades les explicacions dels dos candidats, es demanà que els Assembleistes exercissin el seu dret de vot, acostant-se a la taula instal·lada expressament per aquesta finalitat. Després de que tothom hagué votat, el senyor Batalla procedí al recompte dels vots, fent-ho en veu alta. El resultat de la consulta fou aquest:

Candidatura del senyor Brugueras	107 vots
Candidatura del senyor Gasca	58 vots
En blanc	2
Nuls	5

TOTAL VOTS EMESOS: 172

aixecant el Secretari senyor Moncal, Acta dels resultats obtinguts.

El President elegit, senyor Jaume Brugueras i Badiella fou convidat pel senyor Casanovas a prendre la paraula, i exposà de manera detallada i explicativa la composició de la seva Junta, que quedà constituïda d'aquesta manera:

President: Jaume Brugueras i Badiella

Vice President 1er.: Pere Boixasa i Nos

Vice President 2^{on}.: Antoni Hilla i Alòs

Secretari: Antonino Martí i Centellas

Tresorer: Jordi Feiner i Morató

Enllaç federatiu: Àngel Casanovas i Crespo

Vocalies:

Assessorament tècnic: Jaume Galofre i Gabarró i J. Antoni Berenguel i Miras

G.E.S.A.M. (escalada): Josep Capdevila i Agulló

Esquí Muntanya: Josep Turull i Castellet

Informació i arxiu: Artur Moncal i Casanovas

Publicacions: Francesc Soler i Llamas

Material: Josep Esquius i Carbonell

Lloguers: Enric Marcos i Escamilla i Josep Novials i Peiris

Local: Frederic Parera i Avellaneda

Sortides collectives: Jordi Anglès i Soler

Numerari: Manuel Tomàs i Alastruey

Numerari: Miquel Riera i Dalmau

Numerari: Antoni Bros i Busquet

Després d'això, el senyor Casanovas obrí el capítol de «Precs i suggeriments» dins el qual es produïren les intervencions de dos consocis que feren propostes i demanaren aclariments sobre temes concrets de la vida de la Secció.

El senyor Àngel Casanovas s'acomiadà del seu càrrec de President de la S.A.M. amb unes paraules que reflexaven la línia i l'esperit que havien guiat la seva actuació, agraint sincerament a tots aquells que havien col·laborat amb ell en les tasques de la Secció, incluint-hi tant els que l'havien rodejat durant el seu primer mandat com els del segon.

El senyor Joan Soler, President de l'Entitat, aprofitant la circumstància única fins ara d'haver-se realitzat unes eleccions, intervingué per agrair de tot cor la presència de tots els assistents així com l'interès que això demostrava per les coses del Centre.

REUNIÓ DEL "GAME" A ECHAURI (Navarra)

El GAME (Grupo de Alta Montaña Español) organitza a través d'alguna de les seves delegacions regionals unes reunions anuals on s'hi troben bastants dels components del Grup. Enguany aquesta reunió va ésser encomada al GAME Navarrès i es va celebrar aprofitant el pont de la Mare de Déu del Pilar, el més d'octubre i el lloc escollit, el poblet anomenat Echaury, prop de Pamplona, al peu d'una interessant i desconeguda per nosaltres Regió-Escola d'escalada que porta el mateix nom.

Els organitzadors navarresos volien aprofitar l'avinentsa de la trobada per a donar a conèixer i difondre les tècniques d'assegurança estàtica i dinàmica mitjançant explicacions teòriques i demostracions pràctiques i amb aquesta finalitat sol·licitaren del GAME Català la col·laboració corresponent com a millors coneixedors d'aquesta tècnica preconitzada recentment per la Unió Internacional d'Associacions Alpinístiques (UIAA).

Va ser així, com uns membres de la Secció d'Alta Muntanya del nostre Centre, junta-

ment amb d'altres companys de Barcelona formaren part de l'ambaixada oficial catalana per assistir a la reunió del GAME Nacional i donar a conèixer als escaladors vinguts de totes les regions espanyoles la novetat d'aquest sistema d'assegurança en l'escalada.

La reunió, a part de la convivència, contactes, noves coneixences, etc., que la mateixa comporta, tenia previst també la pràctica de l'escalada i en general el coneixement de la regió d'Echauri, guiats i acompanyats per escaladors navarresos, bons coneixedors de les nombroses vies existents en les parets i agulles d'Echauri. Els components de la delegació de la nostra SAM, escalaren entre d'altres «El Huso», «La Rueca» i «El Cervinillo».

Les demostracions d'assegurança dinàmica varen ser seguides amb molt d'interès per tots els participants, la major part dels quals pogueren comprovar l'eficàcia del sistema mercès a un enginyós muntatge que s'havia instal·lat en una paret de gran altura que permetia deixar anar al buit un neumàtic de 80 Qg. i aturar la seva espectacular caiguda amb totes les garanties i suavitat que permet el mètode dinàmic de frenada, aprenent així sobre la pràctica la manera d'utilitzar-lo.

«El Huso», fotografia de la contra-portada; un impressionant monòlit de roca calcària de prop 40 m. d'alçada. Tal volta en temps prehistòrics fou un mite per la gent d'aleshores i adorat com un «tòtem». Aquesta teoria ve recolzada per les pintures rupestres que es troben dins la cova que hi ha al seu costat, a la gran paret que discorre pel seu darrera.

Avui dia, «El Huso» s'ha convertit en un gran alicient pels escaladors per la seva verticalitat i per la bellesa de les vies que pugen en tot el seu entorn.

També els nostres escaladors en varen gaudir.

XI CURSA D'ESQUÍ DE MUNTANYA DEL VALLÈS NÚRIA-PUIGMAL-NÚRIA. - CET/SAM

A dos quarts de 9 del matí del dia 9 de març d'enguany, davant del Santuari de la Verge de Núria, es donava la sortida als equips participants a aquesta prova d'esquí de muntanya que la Secció s'esforça en promocionar cada vegada més. Aquesta edició al comptar amb un patrocini comercial, ha pogut tenir caràcter comarcal, i es procurarà en successives edicions ampliar aquest àmbit geogràfic.

A les primeres hores del matí el temps era francament inhòspit, fred, vent i boira baixa, feien pensar seriosament en la possibilitat de suspendre la cursa. L'equip del primer control, però, que ja havia sortit dues hores abans, comunicà per ràdio - telèfon, bones impressions en quant a visibilitat des de dalt del Puigmal, donant-se tot seguit la sortida a 12 equips dels 15 inscrits, els quals n'eren representants de la nostra Entitat, de la U.E. de Sabadell i del Club Muntanyenc també de la nostra ciutat. La cursa transcorregué sense incidències de cap mena, per un itinerari molt ben trobat, i vigilat pels corresponents controls. Podem dir que en tot moment va imperar un alt esperit esportiu i de companyerisme, entre tots, equips participants i organitzadors.

La classificació final fou la següent (segons horari total):

1 ^{er} . (Trofeu Deportes Alpinos)	
MIQUEL PRAT - NARCIS SERRAT (C.E.T.)	1 h. 42'00"
2 ^{on} . (Copa Excel·lentíssim Ajuntament de Terrassa)	
ANTONI BROS - JAUME GALOFRE (C.E.T.)	2 h. 00'15"
3 ^{er} . (Copa Centre Excursionista de Terrassa)	
ANTONINO MARTI - PERE BUIXASA (C.E.T.)	2 h. 15'45"
4 ^{rt} . (Copa Secció d'Alta Muntanya)	
ARTUR MONCAL - JORDI AGULLÓ	2 h. 33'45"

5è. JORDI VANCELLS - JOSEP TURULL (C.E.T.)	2 h. 36'45"
6è. JOAQUIM MOIX - JAUME BURGANYA (C.E.T.)	2 h. 59'30"
7è. JAUME CODINA - JOSEP M. ^a ELIAS (U.E.S.)	3 h. 25'30"
8è. JORDI MARZAL - JORDI FEINER (C.E.T.)	3 h. 39'15"

Premi especial a l'ascensió més ràpida «Trofeu TINTESA»

MIQUEL PRAT - NARCIS SERRAT	1 h. 23'45"
-----------------------------------	-------------

Trofeu Secció d'Esquí al descens més ràpid

MIQUEL PRAT - NARCIS SERRAT	0 h. 18'15"
-----------------------------------	-------------

La Secció agraeix a tots la col·laboració rebuda, organitzadors, equips de control, equip escombra i participants, ja que sense el conjunt d'esforç de tots plegats no hauria estat possible l'èxit d'aquesta cursa.

NOTA DEL C.E.T.

El Centre es complau en destacar —no pas per haver guanyat aquesta cursa— l'extraordinària i brillant campanya que estan realitzant en Narcís SERRAT i en Miquel PRAT, quedant classificats en immillorables llocs en totes les proves de fons en què participen, enaltint el nostre Centre amb el que se senten plenament identificats i en nom del que corren en les diferents competicions. A més cal remarcar que realitzen una bona feina de divulgació i ensenyament de l'esquí de fons i de muntanya, tasca que estem segurs donarà els seus fruits en els propers anys.

secció de ciències naturals

Alguns fets recents, que volem comentar, ens mouen a parlar de la biblioteca. Qual-sevol lloc d'investigació necessita material bibliogràfic modern i adaptat a les exigències dels seus treballs. La Secció, com a centre d'investigació que és o pretén ésser, també el precisa. Per això en el Laboratori hi han fotocòpies de treballs o de fragments de llibres que hom necessita i que no es poden adquirir, bé sia per la seva raresa o pel seu costós preu.

Però ademés del tipus de publicació científica, una Secció com la nostra precisa també de llibres de divulgació o pseudocientífics per tal de poder oferir quelcom assequible als no iniciats en les Ciències Naturals o bé als principiants.

Actualment la Secció té una mica, o molt poc, de tot. La Secció ha comprat ja alguna obra que li interessava i a més té alguns llibres científics que li donà la Secció d'Investigacions Subterrànies en fer-li donació del material del Laboratori, que es féu al revitalitzar-se la Secció de Ciències Naturals. També disposa d'algunes obres de caire científic o de divulgació que hi havia a la Biblioteca del Centre. Totes aquestes estan a disposició de tots els socis i si ho desitgen podran fer ús del servei de préstam de llibres que té la Secció.

Recentment, però, la Secció ha rebut dues importants aportacions de material bibliogràfic, de les que volem deixar constància. La Institució Catalana d'Història Natural, de la qual la Secció n'és membre adherit, ens ha fet ofrena de la col·lecció de 6 volums dels treballs de la Institució Catalana d'Història Natural que corresponen als anys 1915, 1916, 1917, 1918, 1919-1920 i 1921-1922. Aquests volums són d'un gran valor degut a la seva antigüetat, a la dificultat de trobar-los actualment i a la qualitat dels treballs.

La segona aportació l'han constituïda tres llibres, que amablement ens ha donat el nostre consoci En Josep Maria Arias i Ventalló. Un és sobre la Terra i els seus enigmes, l'altre sobre els volcans de Mèxic i el tercer és una Geologia Física. A tots els ho agraïm públicament.

Una tercera entrada de material bibliogràfic, aquest científic, ha tingut lloc amb motiu del restabliment dels intercanvis entre la nostra revista i la que edita el Museu de Zoologia de Barcelona: «Miscelánea Zoológica». Aquesta revista, que dirigeix el nostre bon amic i recentment nomenat Soci d'Honor de la Secció d'Investigació Subterrànies Sr. En Francesc Español i Coll, és actualment una de les revistes científiques més importants d'Espanya i de relleu internacional, doncs hi col·laboren especialistes de tot el món. Per a nosaltres ha d'ésser un motiu de satisfacció poder disposar de tots els fascicles que fins el moment s'han publicat.

Amb aquest intercanvi i amb aquestes dues donacions, que tan agraïm, s'ha incrementat sensiblement el fons bibliogràfic de la Secció i del Centre. Ens plau deixar-ne constància.

secció d'investigacions subterrànies

SOBRE ELS CURSETS D'INICIACIÓ A L'ESPELEOLOGIA

Per Salvador VIVES i JORBA

La S.I.S., sempre que s'acosta l'època d'organitzar el curset d'iniciació a l'espeleologia, es pregunta si és necessari fer-lo i quins fruits se'n poden treure. Els comentaris són diversos. De vegades sembla que el treball que comporta la realització d'un curset, les despeses que es fan, el temps que s'hi ha de dedicar, i altres coses més, no han de compensar amb els resultats que es produeixin. Sabem que alguns grups de la nostra regió, per aquests motius —i d'altres, de segur— han deixat d'organitzar-ne. També hi ha qui diu que en alguns cursets, les lliçons teòriques que es donen, tenen un resultat completament nul, ja que no es poden assimilar una sèrie de coses bàsiques en tan sols uns moments.

Un cop haver sospesat varies opinions veiem ben clar que el cas de la S.I.S. és diferent. I per això seguim i pensem seguir organitzant els cursets d'iniciació. La totalitat dels actuals membres de la Secció han sorgit d'un d'aquests cursos. Actualment a la S.I.S. tan sols hi ha un únic cas d'un membre actiu que no l'ha realitzat. Creiem que les lliçons teòriques compleixen perfectament la seva finalitat. I en quant a les sortides, aquestes donen una visió molt completa dels diferents casos de carsts, de l'equipatge, tècnica de l'exploració subterrània i del comportament dins les cavitats. Els resums que després de cada lliçó teòrica reben els cursetistes, ajuden encara més a introduir-se en cada una de les matèries que s'expliquen. Els exàmens teòrics i pràctics ens donen fe de que els membres inscrits han realitzat amb aprofitament el curset, ja que els resultats són francament bons.

EL NOSTRE XIII CURSET

El 25 de setembre comença el Curset amb una presentació, introducció i història de l'espeleologia a càrrec d'en Salvador Vives i Jorba, president de la S.I.S. Els Srs. Joaquim Gràcia i Josep Manuel Victòria en feren les classes de geologia càrstica. Van seguir, llavors, les de bioespeleologia, fetes pels membres de la Secció, Eduard Vives i Antoni Serra. Josep A. Ribas i Ramon Pineda, també de la S.I.S., en oferiren les classes de topografia i fotografia respectivament. Ja cap a finals de novembre, en Ramon Viñas Vallverdú, de l'E.R.E. del C.E.C., dissertà sobre Arqueologia. Totes les lliçons teòriques anaven intercalades amb les corresponents sortides pràctiques. Es visitaren les zones de Sant Llorenç del Munt, l'Ordal, Garraf, Cardona, la Cerdanya i Moià.

El dia 6 de desembre, els companys del Grup d'Exploracions Subterrànies del Club Muntanyenc Barcelonès, Joan i Rafael Ullastre, ens oferiren la conferència «Expedició espeleològica a l'Alta Conca de l'Amazones (Perú 1973)». Excepcional muntatge on els companys Ullastre ens demostraren la seva vàlua y preparació científica. Molt ben presentada i amb una sèrie de diapositives escollides al màxim. Durant l'intermedi, i com a clausura del curset, tingué lloc el repartiment de diplomes i medalles als cursetistes que el realitzaren amb aprofitament i assiduïtat. Van adreçar unes paraules els presidents del Centre i de la S.I.S. i també el president del Comité Català d'Espeleologia Sr. Pau Pérez de Pedro.

Un cop acabat aquest XIIIè. Curset, es va fer una sortida col·lectiva els dies 7 i 8 de desembre a la Coma d'en Vila, on els quasi cinquanta membres que hi assistiren pogueren esplaïar-se i divertir-se amb la gran animació que hi hagué.

Desitgem a tots els qui han participat en aquest curset que els hagi resultat profitós i que hagin trobat en l'espeleologia un mitjà adequat per tal de dur a terme unes tasques culturals, humanes i de companyerisme que indubtablement ajuden a la formació de la persona.

Han realitzat aquest curset:

Monitors: Manuel Centelles
Joan Camí
Pere Gutiérrez
Ramon Giravent
Paulina Ballbè
Eduard Vives
Josep Germain
Pau Blanch
Jaume Centelles
Ramon Pineda
Josep Verderi
Antoni Serra
Enric Prat
Alfons Ruiz
Salvador Vives

Cursetistes: Antoni Costa
Jesús Matas
Anna Clariana
Mercè Armengol
Tomàs Panadès
Jaume Gorina
Carles Girona
Jaume Fustagueres
Josep Ollé
M.ª Dolors Campos
Josep Egea
Francesc Isern
Jenar Indurain
Núria Folch
Montserrat Folch
M.ª Àngels Altimiras
Josep Ortega
Joan Martínez
Emili Girona
Josep González
Anna Tejedor
Maria Milià

ALGUNES XIFRES DEL CURSET:

Instructors de l'Escola Catalana d'Espeleologia	1
Monitors de l'Escola Catalana d'Espeleologia	1
Monitors locals	13
Cursetistes inscrits	24
Cursetistes que realitzen el curset	22
Sortides	9
Classes teòriques i conferències	9
Cavitats visitades	18
Coves	3
Avencs	15
Edat mitjana dels cursetistes	17'3 anys
Edat mitjana dels monitors	23 anys

— El passat dia 28 de gener, en una reunió amb els companys de Sabadell, es va constituir la COMISSIÓ ESPELEOLÒGICA DE SANT LLORENÇ DEL MUNT - SERRA DE L'OBAC, formada pels membres de l'Espeleo Club de Sabadell i la S.I.S. La finalitat més immediata d'aquesta comissió és la neteja de les cavitats més brutes del massís de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac.

secció d'esquí

GRUP DE FONS: CAMPIONATS D'ESPANYA D'ESQUÍ DE FONS

Una vegada més la temporada d'esquí de fons han culminat amb uns «Campionats d'Espanya» on s'hi troben representades totes les Federacions.

Aquest any es van desenrotllar a la regió de Navacerrada (Madrid), la setmana del 24 de febrer al 2 de març.

El temps no va ésser gaire favorable, no obstant es van poder realitzar totes les proves amb èxit; la Federació Catalana estava representada per 22 corredors entre les diferents categories. Terrassa novament hi estava present amb dos corredors: en Miquel Prat i Narcís Serrat, que van fer un paper molt notori en les classificacions, quedant situats el 1er. i 4art. en la categoria de «ciutadans» i 3ers. en relleus de 4x10 Km.

La Federació Catalana en conjunt es va emportar cap a casa un 50 % dels trofeus que es disputaven, però no mireu tan sols l'or, la plata i el bronze, sinó que també cal dir que els Campionats es van realitzar amb gran esportivitat.

CAMPANYA DE PROMOCIÓ PER DONAR A CONÈIXER L'ESQUÍ DE FONS

La muntanya ens ensenya i ens ajuda algunes vegades a ensenyar, ja que gràcies a uns anys de rodatge i de pràctica d'una especialitat que està dintre de l'àmbit de l'esquí, però que és una de les que el seu escenari és la muntanya.

Nosaltres, els del grup d'esquí de fons del Centre Excursionista de Terrassa hem cregut necessari, per una continuïtat i principalment per un **donar a conèixer**: les possibilitats que té, com es realitza, regions ideals per a practicar-ho..., fer una campanya de promoció, de la que n'hem sortit molt airoso, ja que el grup (que no vol dir que sigui sempre aquest mateix, ja que perdria la finalitat que pretenem, sinó que ha d'ésser aug-

mentat en número i en qualitat, perquè d'això es tracta), que hi ha actualment mereix, no voldríem ser narcisistes, una sèrie de lloances, ja que l'ambient que es respira és del més extraordinari que hi pot haver. Uns nois i noies que alguns pertanyen a una secció de muntanya, altres que no, però us podem assegurar que l'esperit és realment d'uns autèntics muntanyencs, qualitat imprescindible per la pràctica d'aquesta disciplina. Jovenalla que a l'hora de realitzar un treball tots s'hi unifiquen i ho posen tot per tal d'aconseguir-ho; també cal dir el gran companyerisme que s'hi viu, ja que el que es pretén és evitar les rivalitats entre ells sinó que sigui una pinya ben estreta. En conclusió som molts però que anem a aconseguir el mateix, que és el gaudir de les meravelles que ens mostra la natura en una època, en que tot està guarnit pel seu vestit d'hivern.

Fora lloances i exposicions de les virtuts, per dir-ho d'alguna forma, del grup i passem a dades concretes com poden ésser: el número de nois i noies conjuntament que aquest any hi han. Som divuit components d'aquest grup. Ara bé, tampoc no tot són flors i violes, ja que hem trobat alguns problemes com poden ser el del material necessari per la pràctica d'aquesta modalitat de l'esquí, i també un problema seriós per a bastants és la qüestió econòmica ja que molts són escolars.

Referent a aquests dos problemes que són els principals s'han trobat solucions. En quant al primer hem aconseguit mitjançant la Federació Catalana d'Esquí el préstam d'11 parells d'esquís i botes per poder efectuar les sortides de promoció i al segon problema el Centre Excursionista de Terrassa, ha efectuat una ajuda econòmica per solventar una gran part d'aquestes despeses imprescindibles.

Creiem que la tasca que s'està portant a terme és ben clara per anar-ho tirant endavant i cada any tenir més entusiastes d'aquesta especialitat tant meravellosa dintre de l'esquí i de la muntanya en definitiva.

secció de fotografia

JUNTA DE LA SECCIÓ DE FOTOGRAFIA PER L'ANY 1975

Ha quedat constituïda la Junta de la Secció i formada pels següents senyors:

President	Josep Mies
Vicepresident	Joan Altisen
Secretari	Josep Llenas
Vocals	Jaume Marcet
	Miquel Riera
	Ramon Pineda
	Pau Julià

BIBLIOTECA

RELACIÓ DE LLIBRES ENTRATS:

- Exposición de pinturas rupestres del barranco de la Valltorta. Desembre del 1974. Diputació Provincial de Castelló de la Plana. Departament d'Arqueologia.
- Espeòleg, núm. 20. E.R.E. del C.E.C. Juny del 1974.
- Reglamento del Comité Nacional de Espeleología. F.E.M. Delegación Nacional de E. F. y Deportes. Genèr del 1974.

- Contribución al estudio del karst de la Alfaguara (Alpujarridas septentrionales), per Rafael Fernández-Rubio. Bol. Soc. Española de Historia Natural 62: 309-341 (1964).
- Vulnerabilidad a la polución de las aguas subterráneas en el polje de Zafarraya y zonas adyacentes (Granada i Màlaga), per J. Hidalgo Ruiz y R. Fernández-Rubio. Bol. Geológico y Minero, T. LXXXV-III, any 1974 (300-307).
- Un barrage de retenue sur le rio Guadajoz, per C. Le Morvan, R. Fernández-Rubio, J. Plan i G. Eiguren. Commission Internationale des Grands Barrages, compt. rend. Vol. V. Montreal 1970.
- Hallazgo de Muchelkalk al norte del embalse de Talave (Albacete), per R. Fernández-Rubio, J.L. Saavedra, M. Esleras i J.N. Esnaola. Bol. R. Soc. Española de Historia Natural 64: 123-127 (1966).
- La tierra. Kirtley F. Mather. Barcelona 1966.
- Volcanes de México. Esperanza Yarza de la Torre. México 1971.
- Geología Física. Artur Holmes. Barcelona 1952.
- Treballs de la Institució Catalana d'Història Natural (Publicacions de l'Institut de Ciències). 6 volums corresponents als anys 1915, 1916, 1917, 1918, 1919, 1920, 1921 i 1922.

— CATALOGO ESPELEOLOGICO DE LA PROVINCIA DE BARCELONA II. Generalidades históricas, geoespeleológicas y bioespeleológicas de la Zona 5. Catálogo espeleológico de S. Llorenç del Munt. - Editat per la Comissió de Cadastre Espeleològic de la província de Barcelona del G.E.S. del C.M.B., amb el concurs de l'Excma. Diputació Provincial de Barcelona, 1974.

Comentari: Després de superar moltes dificultats de tot tipus, la dita Comissió ha aconseguit editar aquest volum, d'una gran importància per a l'espeleologia catalana, sobre tot per la del Vallès, doncs des de fa molts anys era necessari publicar, no solament un catàleg de cavitats del massís de Sant Llorenç del Munt, sinó també reunir i ampliar tota una sèrie d'estudis realitzats sobre aquest important massís.

Cal dir que la zona 5 (Banda de conglomerats) està composta per les unitats locals de: Marge esquerra del riu Ripoll, S. Llorenç del Munt, Serra de l'Obac, S. Salvador de les Espases i Montserrat.

Les generalitats històriques comprenen una relació crítica i descriptiva de la bibliografia de la zona 5, on hi trobem el nom del nostre Centre amb publicacions com la «Guia Monogràfica de S. Llorenç del Munt» (1935), l'Arxiu d'Estudis i la Circular informativa; i amb els noms de D. Palet i Barba, F. Rigol, P. Gorina, F. Español i S. Vives i Jorba. Segueix una interessant descripció geològica de la zona feta per en O. Andrés i J. Ullastre, una classificació de la fauna d'invertebrats cavernícoles a càrrec d'en F. Español: unes notes folklòriques i finalment comença el catàleg de cavitats, propiament dit en aquest volum solament hi han les cavitats corresponents a l'unitat local de S. Llorenç del Munt.

Esperant la continuïtat del catàleg amb les restants unitats d'aquesta zona, agraïm el donatiu d'aquest volum, per part d'en Gaspar Ribé en nom de la Comissió editora.

— «FUNDAMENTOS DE HIDROGEOLOGIA CARSTICA (Introducción a la geoespeleología)».

Per Nadal Llopis i Lladó. Editorial Blume. Madrid 1970.

Comentari: Fa ja bastants anys que el professor Nadal Llopis ens oferí a tots els interessats per la geoespeleologia un llibret titulat «Nociones de espeleología», (1954). Van pas-

sar els anys i Llopis va creure que no era suficient fer una reimpressió ni tan sols una severa revisió d'aquesta obra citada anteriorment. Calia profunditzar molt més els temes i, naturalment, posar-los al dia, ja que del 1954 ençà, s'havia avançat molt en el camp de l'estudi de l'hidrogeologia càrstica.

Així doncs, Llopis va començar a treballar de ple per tal de dur a terme la present obra. La tasca realitzada per ell dins el camp de la geoespeleologia ha estat importantíssima i ha estat reconeguda arreu del món. Quan l'obra estava quasi acabada, un accident automobilístic acabà amb la vida de l'eminent geoespeleòleg, deixant incomplets alguns dels últims capítols, que varen ésser preparats i acabats pels Srs. Sánchez de la Torre i Agueda Villar.

Aquest llibre, d'un valor extraordinari, ofereix un contingut molt complet. En primer lloc ens introdueix en unes generalitats sobre l'aigua, seguint després per l'hidrogeologia càrstica, fenòmens que s'hi produeixen, geologia de la roca calcària, etc., i acabant per explicar les aplicacions de l'hidrogeologia càrstica, utilització, abastament i aplicacions de la mateixa. L'últim punt tracta sobre la utilització de l'aigua subterrània a Espanya i el seu esdevenidor. L'autor fa constar que actualment tan sols aprofitem un 35 % de l'aigua subterrània.

En resum, un interessant llibre que no ha de faltar a cap biblioteca.

EXCURSIONS REALITZADES

SORTIDES A MUNTANYA PER MEMBRES DE LA S.A.M.

Durant el 1er. trimestre de 1975 els membres de la S.A.M. han realitzat les següents escalades i ascensions:

SANT LLORENÇ

Gener

- 1: Cavall Bernat. Via: S.O., per F. Parera, A. Martí, J. M. Martínez i F. Soler.
- 5: Cap de Faraó. Via: Sostre, per F. Abad i F. Parera.
- 5: Punta del Mig. Via: Sorolla, per J. Marzal i J. Feiner.
- 6: Punta del Mig. Via: Sostre, per F. Abad, M. A. Alcalde i A. Pirla.
- 12: Roca Colom. Via: Normal, per J. Feiner i J. Marzal.
- 19: Cavall Bernat de la Vall. Via: Normal, i Agulla petita de les Fogaroses. Via: Bavaresa, per A. Bros, D. Armengol i J. Anglés.

Febrer

- 2: Agulla de la Tanca i Roca Petant. Per A. Martí i F. Soler.

MONTSERRAT

Gener

- 5: Gorra Marinera. Via: per davant. Per J. Moix, M. Segura i P. Martí.
- 12: Magdalena superior. Via: Mingo Arenas-Sorolla, per J. Martínez, A. Benítez i amics de Rubí.
- Portella Petita, Sol Ponent, per J. Capdevila, M. Soler, F. Soler, A. Martí, J. M. Martínez i amics de la U.E.S.
- La Pelada. Via: C.N., el Martel. Via: Normal, el Senatxo. Via: A. Bruçs, per J. Capdevila, A. Martí, J. M. Martínez, F. Soler i amics de la U.E.S.
- Dauet d'Agulles. Via: Normal, per A. Martí, J. M. Martínez i amics de la U.E.S.

- La Bitlla. Via: A. Brucs, per J. Galofre, P. Buixasa, M. Riera i A. Bros.
- La Portella petita. Via: Normal, per P. Buixasa, J. Fuster, J. Serra, M. Riera, J. Galofre i A. Bros.
- Gorra Frígia. Via: Monpart, per F. Abad i F. Parera.

26: 1.ª Absoluta a l'Esfinx per la via: A. Brucs, per J. Capdevila i J. M. Boixadera (U.E.S.). Dificultat de la via: V. Llargada: 93 m.

Febrer

- 9: Agulla de la Creu. Via: Iglesias-Torres, per A. Perez i amic del C.E.C.
- 15: El Frare. Via: Normal. La Monja. Via: Normal; i el Bisbe. Via: Normal, per J. Massana i A. Monterde.
- 16: El Pebrot. Via: Normal i la Carota. Via: Normal, per J. Caudevila, J. Bruguera, J. Boixadera (U.E.S.) i F. Soler.
- 22: L'Agulla de la Creu. Via: Iglesias-Torres, per J. Martínez i amic de Rubí.

PIRINEU

Gener

- 5: Pic d'Aspe, per l'itinerari francès, per A. Casanovas, Rosa Mari i Benet.
- 4, 5 i 6: Travessa per la Garrotxa: St. Pau de Segúries-Oix-Montagut, per M. Clariana, A. Tejedor, M. Gómez, J. Boixadors, J. Ferrer i A. Moncal.
- Cresta d'Ascobes, per A. Martí, J. M. Martínez i F. Soler.
- Cresta Pedraforca-Roc Colom, 1.ª Hivernal local, per J. Turull i J. Capdevila.
- 26: Puigllançada amb esquís, per J. Burgaya i J. Moix.
- Travessa amb esquís: Puymorens-Pic de la Mina-Pic Baillette-Pas de la Casa-Grau Roig, per A. Casanovas i A. Martínez (U.E.S.).

Febrer

- 23: Sortida d'Iniciació a l'esquí de muntanya. Pujada desde Núria a l'Olla de Noucreus i descens pel mateix camí, per J. Feiner, F. Parera, A. Moncal, P. Martí, A. Hilla, M. Ariza, J. Moix, J. M. Martínez, M. Soler, J. Marzal, J. Bruguera, A. Martí, J. Turull i F. Soler.

Març

- 1: Pollegó Inferior (Pedraforca). Via: Xandri-Casanelles, per J. M. Martínez, A. Martí i F. Soler.

SORTIDES D'ESPELEOLOGIA REALITZADES PER MEMBRES DE LA S.I.S.

Gener

- 4, 5 i 6: Av. de l'Esquerrà, via Rat Penat (Olesa de Bonesvalls), per M. Ariza, M. Milià, J. Centelles, M. Noguera, T. Panadés, J. Ortega, J. Nogales, M. Vives i J. Boixader.
- 5 i 6: Prospeccions al naixement del riu Pitarque (Pitarque, Teruel), per A. Clariana, J. Germain, S. Vives i J. Rosaura.
- 5: Av. del Picarol (l'Obac), per R. Agustí, M. Sebastià, E. Girona, C. Girona i R. Salvadó.
- 6: Sortida topogràfica a la Cova Ignasi Abad-1.ª (Montsec de Rúbies, Lleida), per P. Ballbé, R. Reynal, I. Abad i R. Gomà.
- 10: Av. del Llest (l'Obac), per J. Egea i amics.
- 11 i 12: Av. del Llest, Av. del Picarol i Av. de Castellsapera (l'Obac), per E. Girona, J. M.ª Pérez, J. Raventós, J. Matas i R. Vilanova.

- 12: Sortida topogràfica a l'Av. de la Canal de Mura (l'Obac), per J. Centelles, M. Noguera, J. Boixader i F. Isern.
- 12: Sortida topogràfica a les Coves de Mura (Mura), per M. Ariza i J. Germain.
- 12: Sortida biològica a l'Av. de la Canal de la Ravella i prospeccions a la Canal del Pi Tort (St. Llorenç del Munt), per A. Clariana i J. Ortega.
- 12: Av. de la Codoleda (St. Llorenç del Munt), per T. Panadés i amics.
- 12: Cova del Salitre (Collbató), per J. Egea i amics.
- 19: Prospeccions a la Barata i Av. del Cavall (La Barta), per N. Folch, M.ª A. Altimires, M.ª D. Campos, J. Germain, S. Vives i J. Rosaura.
- 19: Prospeccions a les Roques d'Agilar i Av. dels Talps (St. Llorenç Savall), per J. Centelles i J. Boixader.
- 19: Cova de les Tres Boques (Viladecavalls), per F. Isern.
- 25: Sortida biològica a l'Av. de la Canal de la Ravella (St. Llorenç del Munt), per A. Clariana, J. Ortega i J. Centelles.
- 26: Prospeccions a Corbera de Llobregat i Cova de la Granota (Corbera de Llobregat), per J. Ribes i M. Vives.
- 26: Sortida topogràfica a la Cort Fosca de Matarradona i Cova Morta (l'Obac), per N. Folch, M.ª A. Altimires, M.ª D. Campos, J. Germain, J. Rosaura i S. Vives.
- 26: Prospeccions a la Roca Mur, Cova dels Ossos i Avs. Gran i Petit de la Muntada (St. Llorenç del Munt), per M. Ariza, A. Clariana, M. Noguera, J. Ortega, J. Centelles i J. Boixader.
- 26: Coves del Triangle, Simanya Petita, Gran i Nova (St. Llorenç del Munt), per T. Panadés i amics.
- 26: Av. de la Falconera (La Mata), per J. Raventós, J. M.ª Pérez i amics.

Febrer

- 2: Prospeccions a la Serra de l'Obac, per J. Centelles P. i J. Centelles J.
- 2: Av. de l'Espluga (l'Obac), per M. Sebastià, R. Agustí, E. Girona, R. Salvadó i J. Boixader.
- 2: I Campanya Bioespeleològica a l'Ordal i Garraf:
 - Av. Pompeu Fabra (Pla d'Ardenya), per N. Folch, M. Folch, M.ª A. Altimires, S. Vives i J. Rosaura.
 - Av. Clar n.º 1 i n.º 2 i Av. del Torrent de les Comes (Maset del Lledoner), per C. Ballbé, A. Serra, M. Milià i M. Vives.
 - Cova Bonica (Vallirana), per A. Clariana, E. Vives, J. Ortega, J. Centelles i F. Isern.
 - Prospeccions a la Creu de l'Ordal, per M.ª D. Campos, J. Germain i T. Panadés.
- 9: Sortida topogràfica als Avs. Gran i Petit de la Muntada (St. Llorenç del Munt), per A. Clariana, J. Ortega, M. Noguera, J. Centelles i J. Boixader.
- 16: Sortida topogràfica a l'Av. del Pi Tort (St. Llorenç del Munt), per A. Clariana, F. Isern, J. Boixader, T. Panadés, J. González i J. Ortega.
- 16: Sortida topogràfica a l'Av. de la Barbotera, surgència de la Barbotera i Av. de la Serra del Gall (l'Obac), per N. Folch, M. Folch, M.ª A. Altimires, M.ª D. Campos, S. Vives, J. Germain i J. Rosaura.
- 16: Av. dels Llambrics (Garraf), per M. Sebastià, R. Agustí, E. Girona, i R. Salvadó.
- 23: Av. de la Serra del Gall, Av. de la Barbotera i surgència de la Barbotera (l'Obac), per J. Ortega, J. Centelles i M. Noguera.
- 23: Av. de Sant Roc (Garraf), per S. Vives, J. Rosaura y J. Germain.

- 23: Cova Simanya (St. Llorenç del Munt), per A. Clariana i amigues.
 23: Av. del Club, Av. de la Trompeta, Cova del Figuerot (St. Llorenç del Munt), per R. Badia, J. Boixader, T. Panadés, J. Martínez i J. López.

SORTIDES DE LA S.I.S., DELEGACIÓ D'OLESA

Novembre

- 1: Cova Forat Micó (Cardona), per A. Cano, A. Gonell, I. Juncosa i J. Boada.
 1, 2 i 3: Cova Baticambras i Cova Graderas (Terol), per J. Estruch, E. Montoliu i R. Carol.
 17: Excavacions arqueològiques «Cova de les Pedres», per J. Morera, J. Boada i J. Ruzafa.
 24: Excavacions arqueològiques al Castell de Villalba, per J. Morera i J. Ruzafa.

Desembre

- 1: Av. del Daví (St. Llorenç del Munt), per J. Boada i I. Juncosa.
 — Excavacions arqueològiques al Castell de Villalba, per J. Morera i J. Ruzafa.
 8: Prospeccions espeleològiques a «Can Ruballo», per J. Boada, J. Morera i J. Ruzafa.
 25: Prospeccions espeleològiques a Vacarisses, per J. Morera i J. Boada.
 29: Av. de la Brega (St. Llorenç del Munt), per J. Boada, I. Juncosa, A. Vallès i M.ª C. Calsina.

Necrològica

Joan Ullés i Torras

El propassat 20 de febrer morí el nostre amic i consoci, en Joan Ullés, que durant tants anys exercí de mestre a la nostra ciutat.

Volem destacar la seva humanitat i el tracte cordial que prodigava a tots els seus alumnes.

Les seves classes es desenrotllaven sempre fugint de la rutina i d'unes normes encarcerades i derivaven cap a unes formes planeres de diàleg i de bona companyonia entre mestre i deixebles. Aquest procedir facilitava i desvetllava l'interès dels seus oients en grau superlatiu. Fou un home d'una concepció clara i pràctica de les coses i amb un gran sentit comú. L'exposició d'exemples personals i de situacions viscudes per ell mateix en el llarg de la seva vida, molt canviant i difícil, ho diem per la lluita intensa sostinguda per obrir-se camí; els intentava inculcar als seus alumnes, que així es convertien en els seus amics.

Es sentia fortament vinculat amb la nostra entitat. Molts dels nostres consocis havien estat alumnes seus i això feia que les classes en algunes ocasions derivessin cap a un repàs d'itineraris muntanyencs, i en una zona que li era particularment estimada, com és el Pallars: des de Caldes de Boí, feia moltes excursions.

En diverses ocasions va ocupar la nostra estrada com a conferenciant.

A la nostra ciutat fou un dels capdavaners en la represa de l'ensenyament de la llengua catalana, donant classes a grups reduïts de persones desitjoses de conèixer-la més íntimament. La nostra sentida condolença a la seva esposa, na Maria Brugal i fills Maria Mercè i Joan.

Descansi en pau el benvolgut mestre i amic en Joan Ullés.

DECORACIÓ

ELLSA, S. A.

Ctra. Martorell, 58

Telèfon 298 14 88

CAMISERIA I CONFECCIONS

ORLEY

de VÍDUA PRAT

Sant Pere, 29

TERRASSA

Telèfon 298 55 51

És una col·laboració de:

Llibreria GORINA

Material d'escriptori

Sant Pere, 59 - Telèfon 298 53 23

TERRASSA

Deportes Alpinos

li ofereixen
el millor assortiment en

TOTA MENA D'ARTICLES
PER ESPORT

RUTLLA, 31 - TERRASSA - Telèf. 297 40 69

Arimón, 25

SABADELL

FOTOS

francino

Major, 9

Telèfon 297 28 33

TERRASSA